

ГИМНАЗИЈАЦ

ЛИСТ УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА ГИМНАЗИЈЕ
САВА ШУМАНОВИЋ У ШИДУ

Шид • Фебруар - 2010. • Година VII • број 18.

ГИМНАЗИЈА

САВИН ПУТ

По осамнаести пут у нашој школи је прослављена школска слава - дан када славимо не само име Св. Саве, првог просветитеља који нам је показао пут којим требамо ићи, већ и дан ученика и професора свих васпитно образовних установа у нашој земљи, у којој је дуго Св. Сава био прећуткивани и заборављен. Данас, на срећу, славимо име великог просветитеља, али на жалост, заборављамо величину Његовог лика и дела. Заборављамо на то да Његов лик и дело треба да нам буде узор и углед како треба да поступамо и верујемо. Често скренемо са Његовог пута, због хладноће вере која све више захвата све нас. Не смемо заборавити ко смо, шта смо и зашто смо у школи. Ученици су ту да се образују, просветле и једног дана обезбеде бољу и светлију будућност и себи и другима, а професори су ту да науче друге, покажу на лепоте овога света и на Савин пут.

Редакција часописа, свим ученицима и професорима жељи успешну и благородну текућу годину, уз поруку:

Нека нам лик и дело Св. Саве буде путоказ и смисао нашег живота и пута којим се тај циљ може постићи!

За редакцију "Гимназијалца", Нада Хромиш Аничић, професор

Литерарни конкурс
на тему
лик и дело Светог Саве

I место: Наташа Дороњга IV-2
II место: Оливера Ђулић III-3
III место: Кристина Балић IV-3

Похвале:
1. Дражен Лукић IV-4
2. Ђорђе Пејак II-4

СВЕТИ САВА

Овог хладног, јануарског јутра, светлији и већи но икад, призиван жељом и љубављу свог рода, мрвећи снагом свог духа звезде у сребрни прах, из небеских ходника, појавио се Свети Сава.

Рођен је 1175. године као најмлађи син Стефана Немање, великог жупана српског. На крштењу је добио име Растко. Од младости га је припремао за владарску улогу, па му је, док је стасао, дао на управу Хум. Но, политичка улога младоме Растку није много лежала на души. Он је имао веће замисли и дружице животне тежње. Као и сваки велики дух који превазилази тренутне улоге, млади Растко је више размишљао о делима која превазилазе привременост, о делима која су вечна, близка Богу. У томе му је промисао Божји помогао, шаљући светогорске калуђере на двор његова оца Стефана Немање. Они су га упутили у тајне Божје и омогућили му да се у потпуности преда Богу. То је било и остварено Растковим бекством у Свету Гору. Тамо је научио да стоји пред лицем Божјим у правој истини и да живот испитује у свој његовој озбиљности. Ту се припремао за оно духовно служење Богу и српском народу. Овде се Растко монахи и постаје Сава. Но, само по себи се разуме, да му је та духовна видовитост омогућила да помогне своме брату краљу Стефану у државотворном послу. Добивши самосталност Српске православне цркве 1219. године, он је одмах организовао црквени живот на корист Цркве и народа. Ударио је темеље просвете уопште, а црквене посебно, проповедајући веру и морал засноване на Библији. У несложну младу српску државу уносио је мир. Браћу Вукана и Стефана лично је измирио. Ту исту младу српску државу успео је да одбрани од спољних непријатеља, али не снагом војске, него снагом своје вере и тактичне и озбиљне личности. Два пута је одлазио на Гроб Господњи. Подизао је манастире. Најзначајнији му је онај који је подигао заједно са својим оцем Стефаном Немањом - Хиландар. После је и самог оца приволео да се посвети монашком животу и довео га у Свету Гору да ту проведе своје последње дане угађајући Богу. Сам Свети Сава је предао дух свој Господу јануара 1236. године у Трнову у Бугарској. Ту је на повратку са Гроба Господњег служио Свету литургију, а брзо после тога преминуо. Одатле му је тело пренесено у Србију, у манастир Милешеву. Било би природно очекивати да се, што се тела тиче, ту заврши биографија Светог Саве. Али, после његове смрти дело му је све више расло у српском народу. Његово име је постајало симбол нације и свега онога што она у себи носи као велике вредности. Вера, култура, историја - добијали су изглед светосавља. Што је више расла потреба за политичком слободом, све више је име Светог Саве почело блистати као путоказ у борби за ослобођење од Турака. Због тога су његове мошти 1594. године Турци спалили на Врачару, мислећи да ће тако успети да униште утицај Светога Саве на вољу српског народа за ослобођењем. Но, после тога, он је за српски народ постао не само Светац светлији него раније него и духовни јединитељ свих Срба окупљених око Христа и Божје правде. Он је савршени Србин према којем меримо и своју оданост према Богу, истини и Православној цркви.

Окружен, у оно време, најпробанијим учитељима, однегован родитељском пажњом и љубављу, припремљен је да пред његовим очима пукну видици сопствених духовних могућности. У додиру са светогорским монасима он ће увидети колико су његови претходни учитељи били недорасли у духовности, јер нису били у стању да му, као ови светогорски познаваоци душе, одговоре на она вечита питања: ко сам, одакле сам, зашто сам ту и куда идем? За Светога Саву је све друго споредно: и његово аристократско порекло, и могућност лаког живота, и земаљска слава. Он се не мири са јефтиним вредностима, јер непрестано осећа призив Божји на дела достојна великих изабраника. И отићи ће, управо побећи, од могућности лаког живота, од људских слабости. Он бежи на утакмицу духовних атлета, јер верује да се једино тамо изводе прави и непролазни чинови. Све оно што му дух заборавља, он превазилази истинским ослушивањем присуства Божјег у свету и животу сваког појединца.

На врлетима Свете Горе челичио је своју вољу и учвршићивао свој ум и савест у православљу. Тамо је градио лик испосника и слуге Божјег који је научио да воли своје ближње као самог себе, а Бога више него своје родитеље, више него самог себе. Ту лежи драк његове личности. Зато Свети Сава привлачи и многе наше савременнике који као да су физички зазидани непрвојним бетоном, а духовно заробљени чаролијама телевизије, заглуђујућом музиком и јефтиним умотворинама. Нема трајног задовољства, али се наши савременик тешко одлучује на мушку храброст да победи ту духовну млитавост и да ослободи свој дух сазнањем да сваки човек има своју вечну лепоту и трајну вредност у лепоти и величанству Бога, свога Творца. Ту лепоту је монах Сава исклесао у себи - умножавајући своје таленте пред Богом и пред људима.

Свети Сава је зато постао симбол српске нације. Он је оплеменио душу Србије врлинама извornog хришћанства са истока, које је он проповедао на разумљив начин, и тако је настало посебан вид православља - наше светосавље. Научио је свој народ шта је то љубав, мирење, праштање, знање, истинолубље, част, достојанство. Све то што је учинио у оплемењивању српске народне душе не припада једино српском народу, него ризници свеколике Цркве Божје.

У сваком поколењу Свети Сава се јавља као жеђ за истином, као иstraјан борац за "отворене очи", као усмеривач наших духовних стремљења и мили духовни отац, под чијим окриљем очекујемо ведру и поштену будућност.

Основне преокупације човекова духа једнако се јављају у време Светога Саве и у наше време. Свети Сава се у своје време одазвао Божјем изазову - да би победио време и ограниченост и отворио пут својим потомцима који жуде за правим духовним вредностима, очуваним у светињи Цркве Христове, у православљу. Он нас је охрабрио за напорну трку до победе. Он нас је на прави начин увео у ред крштених и просвећених народа. Зато и носимо његов благослов све дотле док смо крштени и просвећени његовом православном вером.

Наташа Дороњга IV-2

ШКОЛСКА СЛАВА • ШКОЛСКА СЛАВА • ШКОЛСКА СЛАВА

СВЕТИ САВА

”Свети Сава је одредио крст којим се крстимо, језик којим говоримо, писмо којим пишемо, пут којим идемо. Има томе већ осам векова и тај пут и тај језик и то писмо и тај крст нису изван нас него у нама и не можемо их изгубити ако не изгубимо себе и своје унутрашње једро. Савин прах је између нас. Његовим крвним судовима повезани смо у једно светосавско биће. И оно се не може раздвојити а да не растргнемо Светог Саву”.

Тако је написао Матија Бећковић, и дао срж онога у шта верујемо и што нас је одржало и повезивало вековима. А и многи други српски писци и песници писали су му хвалостеве, јер српски народ дuguје велику захвалност своме оцу и просветитељу Сави Немањићу.

Пре више од осам века великом жупану Стефану Немањи родио се трећи син. Дали су му име Рајко: ”Ово ће дете бити неко ново знамење”. Лако је научио да чита и пише. Из књига и разговора одраслих сазнао је да многа зла онога времена. Различите вере су поделиле народе. Велики жупан Стефан Немања је био определен за православље. Помагао је и зидао многе православне цркве и манастире, те је тако усadio дубока уверења код Срба да је вера у Бога оно чисто и исправно у човеку што му душу одржава живим. Прожет таквим мислима, Рајко није могао да мирује уживajuћи у благодетима очевог двора. Невидљива сила вукла га је да промени, да уједини, да просвети... Био је предодређен, а против судбине се не може и не сме. И тако је одлучио да са монасима побегне у светогорске манастире.

У манастиру Пантелејмон постао је монах Сава. На том месту се царско дете одрекло земаљског блага ради нечег вишег, светијег... На том месту је Рајко показао да му је крст вреднији од круне, а монашко рухо драже од најфиније свиле... Схватио је да је земаљски живот само искра која светли тако крхко, тако пролазно. Јер сви се ми обмањујемо да газимо по чврстом тлу на свом путу. Трудимо се да верујемо том умирујућем осећању. Свим силама се упиримо да себи саградимо заклон од рушilačkog беса живота. Али то је узалудан покушај. Јер су наши животи тако крхки, тако нестални. Понекад је довољан неки беззначајни догађај, нека ситница, па да се разбију у парампарчад. И зато је Сава схватио да нам овоземаљски живот вреди само онолико колико смо спремни да га дамо у замену за спас душе своје.

Од тога доба посветио се цркви и духовном животу. Заједно са оцем, сада монахом Симеоном, подигаје Хиландар, безвремено уочише верних, да чува Србе од гнева Божијег. Да ли је слутио да ће им у временима која долазе само вера у Бога помоћи да истрају? Да ће им тако преко бити потребно све оно што може да их чува и заштити кад се невера и зло увку међу њих и покушају да их разоре?

Мирне су очи Белог Анђела... Мирне, иако у себи носе кrvavе балканске трагове. Све су виделе, свему посведочиле... И остale мирне. Јер знају да пред Богом стоји светац који на длану држи све напаћене српске душе стопљене у једну молитву.

”Да се српска сва срца
С тобом уједине,
Сунце мира, љубави,
Да нам свима сине...”

Да се винеш као орао, гнездо свијеш међу звездама, и оданде скинућу те, реч је Господња... Знао је то Свети Сава. Знао је да земаљско не вреди. Био је просвећен, човек богат духом, отелотворење чистоте, предводник залуталих душа, чувар рода свога, светац за сва времена! УСКЛИКНИМО С ЉУБАВЉУ СВЕТИТЕЉУ САВИ!

Оливера Ђулић III-3

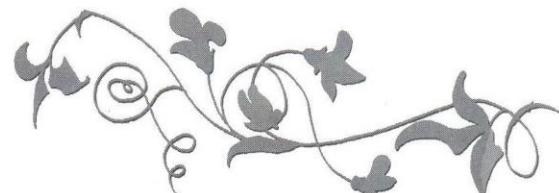
СВЕТИ САВА

Сенка! Дуга, велика и густа као јесења магла надвила се над Србијом, као давно бачено проклетство које ни током века не јењава. И наизглед нема светла; чини се да увек је био мрак и да црни облаци никад неће нестati... Али чак и из најтамнијег облака катkad снажна муња бљесне и прецепи небо, муња краткотрајна, али окрепљујча; муња језива али пуна наде... Муња Светог Саве која одјекује и валајем својим опомиње: ”Мајко! Србијо! Плачеш ли? Тужиш ли над завајеном браћом, над крицима народа српског?! Чујешли плач и шкргут зuba са поља Косова?!”

Али нема одговора. Муња одјекује над планинама и брдима, рекама и језерима, али Србија не чује. Не чује паклени пламен који брише српске светиње и руши српске домове. Душмани ликују, а Србија ћuti; гласа не даје. Оглушује се о Савина завештања, заборавља његове задужбине, чупа своје корене и губи душу. Губи душу зарад чега? Зарад нове културе? Зарад новог живота? Нема српске културе без вере и светосавља, без цркава и манастира, без духовне снаге и слободе... Где је сада српска слобода толико пута извојевана? Србија је увек као неприметна птица у ниском лету побеђивала певајући: ”Ускликнимо с љубављу Светитељу Сави!” Управо нас је светосавље одржало; одржало и ојачало! Успевала је Србија и испод снажне, црне, петовековне почасти да биствује уз молитву свом просветитељу. У свакој залуталој варници светитељевих моштију верници су видели Савин лик, и свака искра им се заривала у срце, горела јачином ломаче и преносила се са генерације на генерацију. Тиња и сада та искра у нама самима, само је треба пронаћи, изврдити и не дозволити јој да се угаси. Увек ће њена топлина грјати срца и шаптати: ”Чувај се, чедо моје слатко, да не изађеш из неког мог завета. Да, ако човек и цео свет добије, а душу своју изгуби, која је корист?” Зато чувај се, Србине, блага овоземаљских! Чувај се наизглед ситних греха! Окрени се Богу и тамо тражи снагу! Снагу духа, снагу вере! Јер култура управо из вере потиче. Путем вере, наде и љубави корачао је Свети Сава крчиши нам пролаз. Пролаз ка новом, бољем животу; ка изласку из паганства и празноверја, ка бољем сутра. Следимо ли ми тај пут праведности и културног и духовног богатства? Не! Заборављајући корене, негирајући традицију ми затиремо наш пут истине.

Наша култура и наша младост попут утви златокрилих одлећу из ове вечне зиме и траже плаветније небо и бљештавије Сунце пред којима би развиле своја крила. Спречи, Србијо, последњи лет, чувај их над окриљем твога неба, под топлином твога Сунца.

Кристина Ђулић IV-3

СЛОВО О САВИ

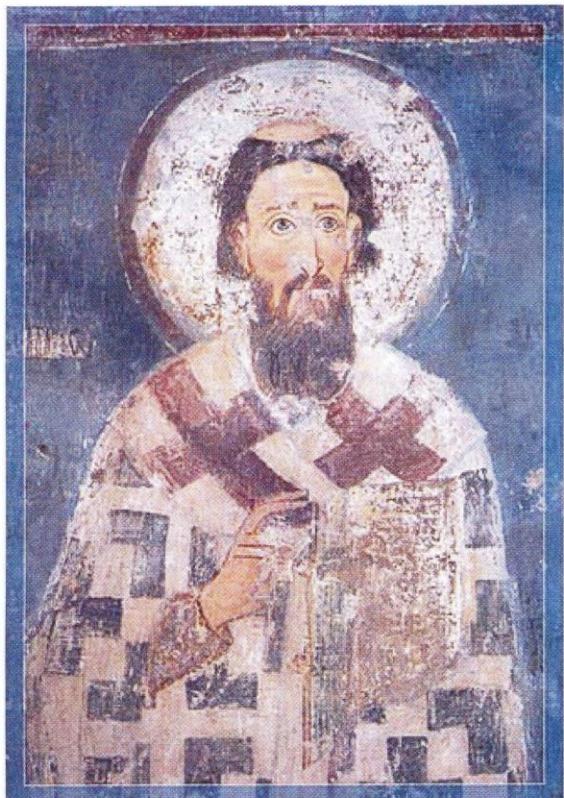
У туђини ходасмо дugo.
Где је сада земља наша?
Да ли је она пут нечији?
Зар је зла судбина нама самима?
Помози нам, Свети оче Саво...

Охладнела је љубав међу нама,
Лепе жеље само су утеха,
Нада прошлих времена.
Помози нам, Свети оче Саво...

Да заслужимо опрост, у безумљу своме,
Нисмо достојни имена свог.
Везани смо оковима гордости,
Поноса безразложног.
Помози нам, Свети оче Саво...

Ти који си нас први учврстио
На путу спасења, путу живота,
Помози нам да устанемо,
Падосмо покрај пута.
Помози нам, Свети оче Саво...

Дражен Лукић IV-4

СВЕТИ САВА

Рука која је прекрстила земљу сербску, подарила јој књигу и перо, трон и славу, а одузела немаштину, злу крв и братску неслогу свирепу, је рука која нас и дан данас благослови и води ка Свевишњем Господу, коме он - Сава Свети још поодавно доказах честитост и добро срце.

Да се молитвом и Библијом у руци може постићи више него са било којим мачем и штитом, он је својој православној браћи показао, не жалећи своје сузе и крв.

Славите га, Срби, славите га! Са чим ћу ја пред Светог Саву изаћи?

То треба да буде водиља сваком честитом, добром и поштеном човеку, јер његова светост нас је толико задужила, да јој бар тако можемо вратити и морамо. Школе су светионици људи, јер беху грађене на светлу, воде нас све ближе и ближе најчеднијој глави, чија школа задужбина беша јака. Живети животом тога вечнога пастира исто би било као и живети по свим Божијим законима, а то захтева: "У ненасилју је човеково достојанство, које тражи да буде признат један једини виши закон снаге духа."

Његова заоставштина је непресушни извор људскога друштва у којем Сила влада људима. Док је крвотока добрих људи, ма колико било тешко, увек има наде. Мана нашега српскога народа је чињеница да Срби заборављају, а историја се понавља... Треба да ширимо истину и вратимо Србији душу. Не дозволимо да наш живот разбије на атоме неправда и неслога, већ оправдају нашег духовног и световног вођу. Треба да пред њим оправдамо живот и духовну свест, јер је она предуслов живота нас обичних смртника. Свети Сава је своју заоставштину оставил и у материјалним и у духовним стварима. Морални закони које нам је подарио су духовно благо које треба да нас води. Као што се пред крстом не говори, већ грца у сузама и ћути у болу, тако је наш светитељ молио за нас, и не само за нас, већ свеопшти опрост, а Онај што је на њему, пати и прашта, јер Његова глава не беше за тај, него за све векове и векова. Његово име је златним свевременским сликама уклесано у прошлост, садашњост и будућност српскога народа. Где је реч истине утихнула - ту је Савина реч дубоко продрла. Светосавље има своју цену од користи коју узрокује, баш као што је и Доситеј Обрадовић рекао: "Језик има своју цену од ползе коју узрокује, а шта може бити полезније већ прости народни језик." Човеку није одређен вечни живот, али вери и језику јесте. Код нас једино Светосавље које је српско православље може нашу душу окрепити.

Шта је човек без срца, него верник без крста. Шта је човек без душе, него краљ без државе. Шта је човек без тела, него ратник без мача оштрог. Шта је Србин без Светог Саве, него дете без оца свог.

Ђорђе Пејак II-4

ШКОЛСКА СЛАВА • ШКОЛСКА СЛАВА • ШКОЛСКА СЛАВА

Наташа Дороња IV-2, прима награду за најбољи литерарни рад о Светом Сави

Оливера Ђулић III-3, прима награду за другопласирани литерарни рад о Светом Сави

Драђен Лукић IV-4, прима похвалу за успех постигнут на литературном конкурсу о Светом Сави

Кристина Балић IV-3, прима награду за успех постигнут на литературном конкурсу о Светом Сави

Ђорђе Пејаковић II-4, десно добитник похвале за успех постигнут на литературном конкурсу о Светом Сави

НАЈЛЕПШИ ЂИРИЛИЧКИ РУКОПИС

Најлепши ђирилички рукопис

I место: Милица Пејић IV-1
II место: Александра Матић I-1
III место: Милијана Дујаковић I-4

Похвале:
1. Љиљана Чемерлић IV-4
2. Душан Наранчић III-1

Иво Андрић

Читајући добре мисле

Читајући добре мисле, дешавају се пред нама чуда.
Често на логору неке реченице, као видимо како се
помаша једна мисао, ми воспоменемо зашивљени и уилажени.
И са неверницом се питајамо: „Је ли могућно? Коге ми се то
што наслупујем заиста десити? Је ли ово заиста она
мисао коју ако и ми, не једном, наслупимо при
одиру наше свесни са свештим око нас, скривени део
наше умногарње стварности? Задржава још неко да је
ово свако видео и осећио?“

А кад, проглашавши до краја, видимо да је заиста
тако, ми освајамо над том реченицом заимљени,
захватни и срећни јер нам је пао у дебо највећи
дар који читанje може да нам пружи: осећиши смо
да нико саси никад, ни у најтешчим ни у
најлепшим претпоставкама, ни у својим најгорим
недоумницима, ни у најмелодијама захлупцима, него да смо
потекли са другим будима многоструким и тојним
вештаче које и не слушамо, а које нам „наш“ мисау
открива. То је сласносно.

Милица Пејић IV

Мирољубово јеванђеље

Задне Гнострија дујака

Тогоде, Боже мој, мисајуши и
мисајуши гостини, волиму ће свејдј
мисајуши Гнострија грешника да бих у
гостини био у мисаји чиме се уздр
зверних с љубитељом гостине, али
За Гнострије писах алијадре.

* * *

За грешни Гнострије дујак недогодини да
се изхвата дујаком, захватах њео
јеванђеље властом кнезу великомирљевом
Мирољубу, сину Завидину. О мене,
тогодашњи не заборави грешника, већ ме
зачувај себи, да ми чује, тогодашњи, жао
што што сам радио, кнезу својому
гостини, да не ће куваш грешника.

Александра Матић

II место: Александра Матић I-1

НАЈЛЕПШИ ЋИРИЛИЧКИ РУКОПИС

О јрколеша косовска вечеро

Жаго

Бог се драм на Среће разљуши
за њихова смртина садрежења.
Нами чари закон посажаше,
јошче се крвникни лонити,
један други вади очи живе;
забавиши владу и државу,
за првака пурост изабраше!
Невјерне им слуге посажаше
и царском се крвљу окријаше!
Великаши, јрколеше им дуне,
на којиме разгробиши царство,
гриске суне ћрдно сатиријеше;
великаши, штап им се чупро,
расире сјене посажаше ћрко,
ше с њим имене гриско ошроваше;
великаши, ћрнне кукавише,
посажаше рода избајише!
О јрколеша косовска вечеро!

Куд ћа река да ћрнне ћлаваре
се појрова и штап им чуприје,
сам да Милоши осна на сриједи
са његовим оба подрачима,
ште би Србин дакас Србим био.

Бранковићу, посано погено,
тако ли се стужи стагасију,
тако ли се црвни јошћене?
О Милоши ко ти не завиди?
Бог се драм на Среће разљуши:

седмотлава изиде ахедаја

и сатирије Србство свекомико,
кљевениће и ћрну кљевију.
На развале царства јунакова
зада јевна Милошића правда,
окруни се слава вјсковјеско
Милошића оба подрачима
и мјесе љите јубитија.

Милијана Дујаковић II₄

III место: Милијана Дујаковић II-4

Стросни камену што бути

Стросни камену што бути
Стросни што тајну дасчића:
Лако ти се нај уједи сима
Самона и теку минути

Кад то кад у првак круг
Што се шери ка вис првог спиралом.
Стросни битији која и дајом
Хоне да ти постаке згуб.

Стросни сеници што те прати
И већу што те у круг води.
Затегај се у танке влати

И руци начин малом: ходи
Шумно као што птице слете
Са плавог мора на алуокрети.

Милијана Челебић IV₄

Душан Наранић III-1

Можда сима

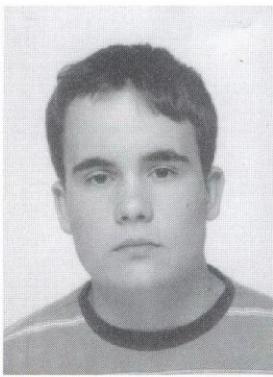
Задоравио сам јутрос песму једну ја,
Песму једну у сну што сам снујо слушао:
Да је муха фланга сам данас хушао.
Кад је песма била срећа моја сла.
Задоравио сам јутрос песму једну ја.

У сну своје нисам вио за дубоко ноћ,
И до земљи првоб сунца, јутра и зоре;
Да у дну туре звезде се воре;
Сисија мерија да се крте у дубоку ноћ.
У хну своје нисам вио за дубоко ноћ.

Ја сад јевда моту вијати да имадох сан.
И у леву очи ноже, неро љемир,
Неко мите не вио захвачу, можда речиј,
Сисуј пиву, старе звезде, некија атаре дак.
Ја сад јевда моту вијати да имадох сан.

РАЗГОВОР СА ПОВОДОМ

Гимназија "Сава Шумановић" је у току свог постојања извела на прави пут многе младе људе који су из ове школе пре свега понели нешто што им нико не може одузети - **ЗНАЊЕ!** Један од њих ће свакако постати и Давид Дабић, ученик III-3 разреда наше школе, али за сада је још

увек само гимназијалац који својим знањем и трудом постиже огромне успехе, како у редовној настави, тако и у многобројним такмичењима. Најновије признање које је добио за свој рад свакако је Светосавска награда, коју додељује СО Шид.

* Добитник си Светосавске награде. Шта мислиш да се највише вредновати у твом раду како би добио једно овакво признање?

- Мислим да се највише вредновао мој успех у току целокупног школовања, а посебно резултати са такмичења током школске 2008/2009. године 2-награда на републичком такмичењу из математике и 1. место на регионалном такмичењу из физике.

* Како је протекла додела Светосавске награде и колико ти ова награда значи?

- Додела Светосавске награде је обележена скромним програмом, а мени лично она значи једну врсту признања за до сада постигнут успех.

* Колико те професори подстичу и помажу ти да се спремиш за такмичења? Да ли ти припреме одузимају много слободног времена?

- Професори ми пружају веома велику подршку и помоћ у припремама за такмичења. Ако се добро организујем, припреме ми не одузимају много времена.

* До сада си неколико пута ишао у нашу истраживачку станицу "Петница". Чиме си се све тамо бавио и да ли си стекао пријатеље с којима си и сад у контакту?

- До сада сам три пута био у ИС "Петница" и сваки пут сам се лепо провео. Тамо сам се бавио истраживачким радовима, као и експерименталним вежбама из физике. Стекао сам велики број пријатеља са којима се свакодневно дописујем преко интернета.

* Твоји гимназијски дани се већ помало ближе крају и треба полако размишљати о упису на факултет. Који су твоји планови за даље школовање?

- Још увек сам неопредељен по питању факултета, али ћу највероватније уписати медицину или електротехнику после завршене средње школе.

* Да ли себе замишљаш негде у иностранству по завршетку школовања, или пак планираш да останеш овде и вратиш се у Шид?

- По завршетку факултета планирам да останем у Србији, али за повратак у Шид у овом тренутку још не знам.

* Које ћеш успомене понети из средње школе и да ли ти је у сећању неки посебан доживљај са друштвом?

- Из ове школе ћу, као и многи пре мене, понети јако лепе успомене, а у најбољем сећању ће ми остати дружења на одмору, екскурзије и гимназијске журке.

* Близи се матурска екскурзија. Која су твоја очекивања? Да ли очекујеш само добру забаву или и да понешти научиш и добро упознаш Грчку?

- Очекујем да ћу нешто ново научити и видети, али предност дајем забави.

* Успешни су увек узор младима. Да ли ти имаш своје узоре и да ли би волео да и тебе неко посматра једног дана на такав начин?

- Немам своје узоре, али се дивим свим људима који су на пољу науке остварили значајне резултате. Ја до сада нисам остварио ништа посебно значајно, али се надам да ћу у будућности пружити пример младим људима који одлуче да се докажу на овом пољу.

* Да ли си задовољан својим избором средње школе? Да можеш, да ли би променио своју одлуку? И да ли ову средњу школу препоручујеш основцима који су пред уписом?

- Задовољан сам избором школе, јер сматрам да ћу овде стећи довољан ниво знања довољне ширине и разноврсности, тако да ћу моћи да упишем било који факултет. Гимназију препоручујем само оним основцима који планирају да наставе даље школовање после завршетка средње школе, а поготово онима који нису одлучили шта ће студирати.

Разговор водила
Оливера Ђулић III-3

ПРОФЕСОРСКИ ЗАНАТ – ЧЕСТО ДУГО ПУТОВАЊЕ КРОЗ ПУСТИЊУ

”Младост излази из довршеног периода као змија из кошуље, не треба јој оно што је свукла, иде даље, свежа, нова, лепша, захуктана, смела.

Професори остандоше на прагу великих улазних врата, као приковани. Загледали се сви у једном правцу, као једним паром очију. Сачекаше док младићи не савише за угао – напустише гимназију заувек, па онда и они стадоше полако излазити, напуштајући гимназију за два месеца.” (И. Секулић: ”Амбиције, дим”)

Ова слика остаје дубоко урезана у срцу сваког професора, јер бити професор не значи несебично давати знање ученицима, већ и део себе уградити у те младе људе. Зато сваки одлазак матураната боли, њиховим одласком одлази и део нас.

Овај наш позив, позив просветног радника, један је од најплеменитијих позива, поготово у овим тешким временима када смо окружени мноштвом озбиљних проблема. Насиље међу младима, дрога, алкохол – нажалост, данас су све чешће појаве. Ми, професори, имамо тежак задатак, не само пружити знање из одређених наука, већ усмерити младе људе на праву животну стазу. Наш нобеловац Иво Андрић каже ”да је тешко говорити младости о томе шта је то младост, како би требало да се проживи, како брзо пролази и лако пропада.” Међутим, морамо скренути пажњу младим људима на многе изазове који их на животном путу чекају и морамо их усмерити на праву животну стазу са што мање трња. Потребно је да често понављамо речи

Бојана Врабац

Св. Симеона које је, на самом kraју свог живота, упутио свом сину Сави: ”Чедо моје слатко и утеха старости моје, сине, слушај моје речи, приклони ухо своје ка мојим речима и нека не пресахну источници живота твог, сачувај их у свом срцу... Прво ходи ногама својим и испољавај путове своје. Не скрећи ни десно ни лево јер путеве који су десно зна Бог, а они с лева су развраћени. А ти учи оно што је право, а хоћење твоје у миру да буде. Сине мој, послушај ме сада и бићеш блажен јер блажен је муж који ме послуша и човек који сачува путеве моје”.

Мене су, поред мојих родитеља, на прави пут усмерили и моји професори. И ево ме данас, раме уз раме са многима од њих. Заједно се трудимо да пружимо што више знања и васпитања младим људима који тек треба да одаберу свој пут.

Надам се да ће се и неки моји ученици определити за овај племенити позив и да ћемо заједно испраћати матуранте јер ”професорски занат је често дуго путовање кроз пустину”, како каже Исидора.

Бранкица Рац, професор

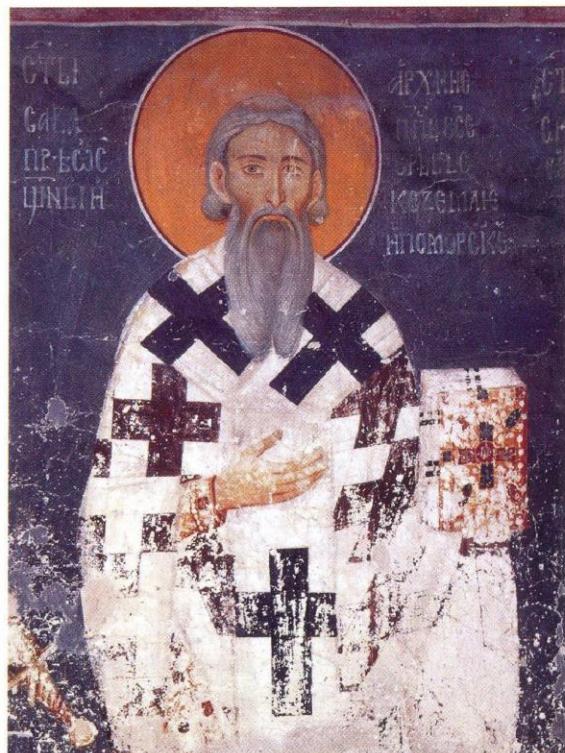
ПРИЧА О СВЕТОМ САВИ

Ова земља не зна лепшу причу од оне о Сави. Њена чудесност већ вековима увлачи у питање: каква је судбина једног живота? Сва помрчина испред човека, може ли се одгурати?

Пре него што сазнадосмо ко смо, у дубоком мраку Балкана, жупану српском, Немањи родио се син Растко. То је био дванаesti век после рођења Христа. У тада младој српској земљи, време је сејало и чупало истом жестином. Потпуно различито свет је тада изгледао. Беда је била вишеструка, смрт лакша. У таквом свету, Растко је као дете добио све што му је требало, љубав. Мајка Ана и отац Немања, најмлађег сина сматрали су Божијим даром, немерљиво га волевши. Мирног и осетљивог дечака, какав је Сава био, није занимала сукјетна разонода на двору. Већ у својој раној младости мисли је управио суштини. Њега је морила будућност света. Свој изабрани пут је нашао у Богу, у миру и истини коју му је крст пружио.

Под окриљем ноћи, без знања својих родитеља, Растко је побегао на Свету Гору. До следећег јутра, принц Растко је постао монах Сава, више му на раменима није сијала дворска одора, већ монашко рухо и лице му је било чишће и млађе. Тугу и гнев оца Сава није могао видети, али их је претпоставио. И поред тога, знао је да само новим животом може испунити своје послање.

Дugo и предugo је Немањина земља клечала и патила. Огњишта су храњена лешевима. Савин отац никада није заборавио ко је и шта брани, али је сломљен тешким животом напустио престо и јединство са Христом створио као Симеон. Сава је у Симеоновом погледу поново видео узвраћену љубав, али недуго након тога Симеон умире. Тако Сава, бива бачен у хаос бола и немира са тек наступајућим искушењима. Сулуди рат између Немањиних синова око трона годинама ће изједати онемоћало тело српске државе све док Сава није измирио браћу и вратио мир. Од тада па све до своје смрти монах Сава ће истрајно опстајати у свом просветитељском раду и безусловној љубави према човеку. Србина ће научити шта значе вера и домовина, да то нису само речи, већ вредности због којих се гине. Завештање Савино је и српска црква и њена самосталност. Народу је указао и где су исток и

запад, где му је чело и куда да стреми. На крају смрт га није узела већ отела. У Трнави, у спокоју празне одаје, од зглобова до запешћа, једноставно се угасио.

Армије академика и мноштво лицемера, што кривих, што невиних, заборављају. Сава је унутрашњост, није споља. Не знамо да чујемо његове уздисаје испод сваке куполе и крста, како дише у Миленеви, Дечанима, Студеници... Како није важно ни ово писање о њему, јер се прича о њему понавља до унедоглед сама од себе...

Милан Вурдеља II-1

ПЕСМА О САВИ

Не туда куда пада ноћ

и из углова кевђу дивљи пси
Где сусрет са истином чека
и потомак кривицу претка сноси
више нећеш препознати човека

Не туда куда пада ноћ

Са Босфора ето звено не звони
Твој живот јесте судбина света
дух твој не може нико да сломи
ал више нећеш препознати човека

Јер га више неће ни бити

Милан Вурдеља II-1

МОЛИТВА СВЕТОМ САВИ

Оче наш
руменим праскозорјем
умиваш Свету Гору
Оче наш
иза сребрног огледала
стоји дечак
са птицом у очима
Оče наш
дланови миришу на смирују
и цветне ливаде детињства
Отац наш
у срцу носи мудрост
љубав и света словеса
да их принесе
Богу
и свом народу
на дар

Љубка Радишић, ђихолог

ПРАВОСЛАВНИ КАЛЕНДАР • ПРАВОСЛАВНИ КАЛЕНДАР

СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА
12. фебруар (30 јануара по старом)

Света **три јерарха**, заправо су светитељи Василије Велики, Григорије Богослов и Јован Златоусти, а сваки од њих има свој дан празновања у месецу јануару. Овај заједнички празник сва **три** светитеља установљен је у XI веку у време цара Алексија Комнена због чудне расправе у народу око тога који је од тројице светих највећи: Григорије због дубине ума, Василије због чистоте и храбрости или Златоусти због чудесне речитости и јасноће излагања вере. Њихове присталице су се чак и различито називали: Василијани, Григоријани и Јованити.

Промислом Божјим овај спор је решен на корист Цркве и славу светитеља, јер се они, сваки понаособ, а потом сва тројица, јавише епископу евхалитском Јовану речима да су они једно у Бога и да међу њима нема ништа противично. Посаветовали су епископа да им напише једну заједничку службу и одреди заједнички дан празника. Тако је међу народом спор срећно решен и одређен 12. фебруар, као заједнички празник ових светитеља. Прослављају га сви православни, а у Грчкој је то највећи национални и школски празник.

Тропар, глас 1. Радуј се, благодатна Богородицне дјево, јер из тебе засија Сунце правде, Христос Бог наш, који обасјава оне који су у тами. Весели се и ти, старче праведни, који си узео у своје наручје Ослободиоца душа наших који нам је даровао вакрсење.

14. фебруара по новом, односно 1. фебруара по старом календару.

Свети Трифон је рођен у селу Кампсади у Фригији, родитељи су му били сиромашни. И још од самог детинства на њему је била велика благодат Божја, те је имао дар да исцељује болесне, и да изгони зле духове. У то време владара Римског царства био је цар Гордијан III, чија је ћерка Гордијана направно полудела. Сви лекари у царству нису могли да је излече. Тада зли дух из девојке проговори и рече да њега нико не може истерати, осим, угодника Божјег, Трифуна.

Цар нареди да се на двор доведу сви људи из царства који су се звали **Трифон**. Правог Трифуна су довели у Рим где је исцеплио цареву нерку. Цар му подарио многе дарове, које **Трифон** при повратку раздели сиромасима. У свом селу продужи овај **свети** младић да чува гуске и моли се Богу. Када се зацари христоброни Декије Трајан, у великим прогонима које тада нареди цар и **свети Трифон** би мучен за Христа. Но, он поднесе сва мучења с радошћу великим, говорећи: "О кад бих се могао удостојити, да огњем и мукама скончам за име Исуса Христа Господа и Бога мага!" Све муке ништа му не нашкодише, и мучитељи га посекоше мачем. Пред смрт **Трифон** се помоли Богу и предаде душу своју Творцу своме 250. године.

Тропар, глас 4: Мученик твој, Господи, Трифон, во страданији својем вјенец пријат нетълениј от тебе Бога нашего: имејејај бо крјепост твоју мучитељеј низложи, сокруши и демонов немошнича дерзости. Того молитвами спаси души нашија.

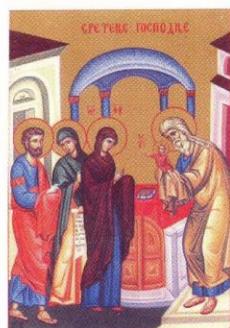
У православној цркви празнује се 14. фебруара по новом, односно 1. фебруара по старом календару.

20 фебруар / 7 по старом

У суботу прве недјеље Часног поста, пада празник светог Великомученика Теодора Тирона. Тога дана се у православним домовима кува жито као за славу. Тако се слави успомена на један догађај из првих вјекова хришћанства. Намите, у време римског цара Јулијана Апостола 362. године, када је било гоњење хришћана као у вријеме Нерона, нареди овај цар да се све намирнице по цариградским питањама и радијама попришћу крвљу од жртвених животиња, како би се хришћани оскрнавили и не могли да се причесте. Међутим, свети Теодор Тирон јави архиепископу цариградском Евдоксију, да хришћани Цариграда не купују ништа од намирница, него да у својим домовима, те недјеље кувају пшенично жито и мјешају с медом, и то узимају уместо хране. Хришћани тако и ураде, и достојни се причесте у недјељу Православља. Као успомену на тај догађај, у овај дан, домаћице кувају жито као за славу, и служе своје укућане и госте који тога дана дођу у кућу.

Тропар, глас 2. Велика су дела вере! У сред пламене реке радошће се свети мученик **Теодор** као да је на освежавајућој води. Будући пламеном спаљен, принесе се као бесквасни хлеб Светој Тројици. Његовим молитвама Христе Боже спаси душе наше.

15. фебруар / 2 по старом

У четрдесети дан по Рождеству Пресвете Богородица донесе Сина у храм јерусалимски да Га, сходно закону, посвети Богу и себе очисти. Првосвештеник Захарија, отац Јована Претече, стави Џеву Марију не на место за жене него на место за дјевојке. Ту Господа познаше Старац Симеон и Ана, кћи Фануилова. Симеон узе на руке Месију и рече: "Сад отпусти слугу Твојега, Господе, јер видјеше очи моје спасеније Твоје." И још: "Гле, овај лежи да многе обори и подигне у Израиљу". Ана објави Јерусалимљанима о доласку Дугочеканога.

ТРОПАР (глас 1):

Радуј се благодатнија Богородица Ђево, из тебе бо возија солнце правди, Христос Бог наш, просвјешчаја сушчија во тмје: веселија и ти старче праведниј, пријеми во објатија свободитеља душа наших, дарујушчаго нам воскресеније.

Припремио: јереј Зоран Угрешиш

СРБИ И РЕЛИГИЈА

Толстој је рекао: "Бога је тешко спознати, али то не значи да га нема, већ је то знак његовог величанства, а наше слабости. Бог је као чиста вода коју бисмо хтели да попијемо; а не можете чисту воду налити у прљав суд, па онда судити о њеној чистоти."

Ако мало размислите о овим речима, схватићете да су заиста истините. Свако од нас је барем једном у животу размишљао о Богу, религији, и свакако се запитао где је ту он као појединац и која су његова сопствена схватања и ставови о вери. Тада углавном долазимо до закључка да је Бога тешко спознати. Ако одемо и мало даље, запитаћемо се како је могуће да цео један народ, као заједница, спозна Бога кад је то и појединцу тешко. И ту долазимо до кључног питања: Где су Срби, као један народ и једна вера, на том дугом путу до спознања Бога?

Присуствовала сам часу веронауке на коме нам је причана прича о томе како су Срби народ који се све више и више удаљава од Бога, како не идемо у цркве (како се чак противимо и њиховој изградњи у свом граду, јер, Боже мој, већ имамо једну, шта ће нам још две!), како смо све нетolerантнији једни према другима и како је све то велика срамота за наш народ! Наравно, само по себи се подразумевало да кривица за то сносимо само ми. Е, са тим се већ нисам сложила. Или сам се сложила само делимично...

Слајем се са тим да је наше данашње друштво у великој мери запоставило духовни живот, да то никако није добро и да управо од тога потичу многа зла са којима се данас суочавамо. Али не могу да се сложим са тим да је наша кривица у томе потпуна. Пре бих рекла да је само делимична...

Намеђу нам примере Руса, Хрвата... Говоре како су то народи са високим степеном свести о сопственој вероисповести... Како редовно иду у цркве, прослављају празнике уз велико поштовање традиције, како се духовни живот код њих високо котира... И како

Срби треба да следе њихов пример, иначе ћемо као последицу осетити празнине у духовном, а велике невоље и у друштвеном животу. Слајем се са тим да у данашње време нетолеранција међу људима достиже свој врх и да треба спречити тај крах добрих међуљудских односа ка којем стремимо великим брзином. Али како то обично бива, лако је рећи, а тешко учинити... Зашто?

Осврнемо ли се уназад, видећемо колико је много пута наша вера била спутавана и забрањивана. Сетимо се само никад заборављеног и прежаљеног периода од готово 500 година под Турцима... Хајде да пратимо пример само једне једине породице у току тог дугог периода! То није само једна или две генерације у заробљеништву... То нису само деда, син и унук... То је бар 5 или 6 генерација. То су читави животи проведени у покорности и спуштању главе пред нечим што врећа тебе и оно у теби...

Зар је лако било под таквим околностима сачувати своју веру и не губити наду? Зар је било лако, када вам неко током читавог вашег живота прича да црква није Божија кућа, да ваше молитве ништа не значе, да немају вредност и да Бог у којег ви верујете не постоји? И тако вам цео живот противче у

непрестаном спуштању главе пред нечим пред чиме је главу требало подићи више него икада пре. Требало је, а није се могло... Није се могло, кад вам на ваше очи пале куће, цркве, злостављају и одводе децу и при том руше сваку наду и осећај лепог у вама. А свесни сте тога да ће вам у том рушилачком бесу другог људског бића проћи цео ваш животни век. Да је такав живот проживео и ваш отац и ваш деда, да ће такав живот проживети и ваш син... Проћи ће живот, а нећете стићи да преузмете сва сазнања о својој вери, да научите све молитве, нећете никада стићи да осетите чар хришћанских празника и празничног расположења... Нити ћете можи да сопственом детету то пренесете онако како доликује Србину православцу. И тако у недоглед...

И сада постављам питање: да ли је потпуно наша кривица што смо помало залутали на том дугом путу до спознања Бога? НЕ! Што наравно не значи да треба да посустанемо и престанемо да се трудимо! Блага и добронамерна критика увек добро дође. Али првенствено треба да научимо да поштујемо себе, своју историју, свој народ и своју веру, а затим да полако, али сигурно корачамо ка бољем животу.

Оливера Ђулић III-3

КЊИЖЕВНИ КУТАК • КЊИЖЕВНИ КУТАК • КЊИЖЕВНИ КУТАК

”ДЕТЕ ЗВАНО ТО”

Дејв Пелцер

Ово је прича о једном детету које је имало храбрости да преживи. Док је био дете, Дејва Пелцера је брутално тукла и изгладњивала његова мајка, која је била емотивно нестабилна и често под утицајем алкохола. Она га није сматрала сином већ робом. За њу он више није био дечак, већ ”то”. Његова постеља био је стари војнички кревет у подруму, одећа му је била поцепана и прљава, а често се дешавало да није добијао да једе и по десет дана. Спљашњи свет није знао ништа о кошмару који се одигравао иза затворених врата. Сањао је о томе како ће и он једног дана пронаћи породицу која ће га волети и звати га сином.

”Дете звано То” покрива ране године његовог живота и представља инспиративно сведочење одлучности једног детета да преживи. Оваква прича не може да вас не гане.

”НЕСРЕЋА НЕВИНИХ”

Агата Кристи

Несрећа невиних је детективски роман.

Пред крај одслуђења затворске казне због убиства мајке, иако је тврдио да је невин, Џеко Аргајл умире у затвору. Две године касније, човек који је могао да потврди Џеков алиби одједном се појављује. И тада настаје заплет, истрага се поново покреће, како би сазнали праву истину о загонетној смрти Џекове мајке Рајчел. Након дуге истраге, низа осумњичених и много тајни сазнајемо да је Рајчел убила њена пријатељица Кристен, која је била заљубљена у Џека те због њега убила. Наиме Џеко није убица, али стоји иза убице.

”ТРИ МЕТРА ИZNAD НЕБА”

Федерико Моћа

”Три метра изнад неба” је роман о свакодневном животу, истовремено романтична комедија и реалистична драма. Врло узбудљива прича о животу младих и њихових родитеља у велеграду.

Велика прича о љубави, о младим, гневним животима који покушавају да се одвоје од тла, да корачају три метра изнад неба...

Лунаци су Баби и Степ, Баби је добра ученица која сања да сртне мушкарца свог живота, а Степ је насиљник, који воли насиље, брзину и ризик. Припадници су два различита света, али на kraју се заљубљују једно у друго.

Роман се завршава Степовом реченицом:

”Да ли ћу никада успети да се вратим тамо, где смо заљубљени живели, три метра изнад неба?”

Милица Зеџ III-2

ТРЕНУТАК МУДРОСТИ

- ”Богатство човека се мери оним за чим жуди.”
М. Ганди
- ”Судбоносни догађаји од дече праве зреле људе.”
Д. Максимовић
- ”Млади најчешће мисле да су доволно мудри, баш као пијанице који себе сматрају доволно трезним.”
Ф. Д. Стенхоуп
- ”Оно што може бити и не бити увек се, на kraју крајева, покорава ономе што мора бити.”
Иво Андрић
- ”Уметност се надахњује животом, али се не може растворити у животу.”
С. Јесењин
- ”Човек није створен да буде побеђен. Човека могу уништити, али не и поразити.”
Е. Хемингвеј
- ”Талент без учења чешће уздиже људе до славе, него учење без талента.”
М. Т. Цицерон
- ”Cave me a falsis, salvabo te abinimicis!”
- ”Сачувавј ме од лажних пријатеља, од непријатеља ћу се сам одбранити.”
- ”Најлепша је музика тишине.”
А. Г. Матош

СУДОКУ

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8				6		
8			6				3	
4			8	3			1	
7			2			6		
	6				2	8		
			4	1	9		5	
			8			7	9	

РЕШЕЊЕ ЗА СУДОКУ

5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
9	6	1	5	3	7	2	8	4
2	8	7	4	1	9	6	3	5
3	4	5	2	8	6	1	7	9

СВЕТИ

САВА

ГИМНАЗИЈАЛАЦ - лист ученика и професора Гимназије "Сава Шумановић", Шид. Уређује Редакцијски колегијум:
професори Душан Лукић, Бранкица Рац, Љубица Радишић, Нада Хромиш Аничић; ученици: Милица Зеџ, Бојана Врабац (илустрације), Оливера Ђулић
Технички уредник: Жељко Јовановић; Штампа: Г.Т.П. "ПЛАНЕТА", 20. октобра 31, ШИД; Тел.: 022-711-880, Тел./факс: 714-190
Излазак овог броја омогућила је штампарија "ПЛАНЕТА" ШИД, Парфимерија "CAVALLI" - ШИД